

ABONAMENTUL.

Un an 120 cor. (60 lei)

1/2 an 60 „ (30 lei)

1/4 an 30 „ (15 lei)

O lună 10 „ (5 lei)

Un nr. 50 fil. (25 bani)

Unirea

INSERTIUNI

Un șir garmond:
odată C. 1:50 a doua
și a treia oară C. 1:20Manuscrite sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII“ Blaj.

Ziar național — apare în fiecare zi de lucru.

În atențiunea resortului
de culte și instrucțiunea
publică.

O singură oră

de religione admite în clasa
VIII a liceului și școlii reale
de băieți „Programa analitică“
publicată de curând de Consiliul
nostru Dirigent resortul
cultelor și instrucțiunei publice
pe anul școlar curent 1919/20.

De aici până la eliminarea
totală a instrucției religioase
din clasele superioare ale li-
ceului și până la bagatelizarea
și desconsiderarea deplină în
cele inferioare (o singură oră
la săptămână, ca în vechiul
regat) e numai un pas.

Iar de aici până la școlile
cu desăvârșire laice, până la
separarea bisericii de câră
stat și până la cele mai in-
versunate persecuții religioase
alt pas.

Pasul cel dintâiu pe povâr-
nișul acesta primejdios l-a făcut
deja resortul cultelor și instruc-
ției publice dela noi. Urmă-vor
și ceilalți?

Vom vedea!

Deocamdată ținem să le atra-
gem atenția celor chemați asu-
pra greșelii făcute și să o în-
drepte la timp! Ineă în cursul
acestui an școlar! Dacă nu se
mai poate face schimbare de
eror în semestrul întâiu, să se
facă nesmintit în al doilea!

Până acum așa știm că ne
conduc niște oameni, cari nu
sunt dușmani religiei, nici
bisericii noastre creștine. Chiar
ministrii de ai noștri declarau
nu așa de mult în public că
suntem un stat creștin.

Ei bine, doveziască-și acești
domni dela conducerea noastră
creștinismul cu fapta. Nu fie
mai răi decât Ungurii, cari încă
au admis două ore de religione
în toate clasele școlilor de stat.
Sau așa înțeleg dumnealor să
mulțumiască lui Dumnezeu, că
ne-a ajutat să înfăptuim Ro-
mânia Mare?

Să nu mai mușțiască pe frații
dina vechiul regat, cari în pri-
vința instrucției religioase stau
foarte rău.

Nu înzădar a declarat un
fost ministru, că dela noi Arde-

lenii așteaptă: „Să ne redați
încrederea în puterea socială
și a bisericii, care la noi a
ajuns a fi aproape disprețu-
țuită“. Dacă va fi nevoie, vom
reveni.

Cei chemați să ia aminte!

Consiliul de Miniștri.

Joi seara s'a ținut un Consiliu
de Miniștri, la care a luat parte
și dl Victor Bontescu, șeful re-
sortului de agricultură și comerț
din Consiliul Dirigent. S'a dis-
cutat chestiunea importului și
exportului dintre Ardeal și ve-
chiul regat. Vechiul regat va
trimite în Ardeal materii prime,
iar în schimb va primi carne
și legume, s'a mai discutat apoi
chestiunea alimentării Ungariei.

S'a hotărât, ca surplusul de
alimente din Ardeal să fie date
pe baza de compensații Ungariei.

Tot consiliul de Miniștri de
aseară a mai discutat și che-
stiunile de ordine internă.

Un comunicat.

Biroul presei a comunicat
presei următoarele:

Pentru a înlătura diferitele
svonuri și comentarii, apărute
în publicitate, asupra atitudinii
partidului național din Tran-
silvania față cu actualul guvern
și cu deosebire pentru a lămuri
opinia publică în chestiunea
audienții recente a dlui Iuliu
Maniu, președintele Consiliului
Dirigent, la M. S. Regele; întru
stabilirea adevărului suntem
autorizați a comunica urmă-
toarele:

Opinia publică din Transil-
vania și din tot teritoriul admi-
nistrat de Consiliul Dirigent,
călăuzită de un sentiment de
vie grațitudine față de Dinastie
și îndrumată în concepția de
politică de idealul unei orân-
duri democratice a vieții de
stat, dela început nu a primit
cu simpatie ideea unui guvern
alcătuit afară de factorii poli-
tici ai țării. Prezența în guvern
a miniștrilor fără portofoliu din
provinciile alipite, a fost în
presă uneori arbitrar interpre-
tată, deși, conform decretului
lege, numiții miniștri nu sunt
chemați decât a reprezenta in-
teresele teritoriului alipit, perso-

nificând totodată unitatea Țării
întregite, fără a fi angați la răs-
punderea guvernului în ce pri-
vește politica internă a vechiului
regat. Pentru a înlătura orice
nedumerire, având cu deosebire
în vedere împrejurările excep-
ționale în care se petrec pre-
gătirile pentru alegerile viitoarei
Camere Constituante, menite a
inaugura vicața constituțională
a patriei unite, C. D. ținând
seamă de reperoursiunea firească
a eventualelor consecințe grave,
cari ar putea influența și stările
politice din teritoriul ce admi-
nistrează, a înaintat M. S. Re-
gelui, prin președintele său, un
memoriu. În acest memoriu
Consiliul Dirigent a arătat cre-
dințele sale și ale opiniei pu-
bliche din aceste provincii ali-
pite, cu privire la situația creată
de actualul guvern și la abți-
nerea dela alegeri a unor par-
tide politice din vechiul regat.
Consiliul Dirigent menținân-
du-și întru toate atitudinea sa
de a nu se amesteca în luptele
politice de partid din vechiul
regat, cu obiectivă apreciere a
urmărilor primejdioase ce ar
putea rezulta din actuala stare
de lucruri, mai ales pentru
consolidarea internă a vieții
noui de stat din provinciile
unite, și-a arătat M. S. Regelui
legitimile sale îngrijiri, constă-
tând, că nu are nici o răspun-
dere pentru această situație.
Consiliul Dirigent și-a exprimat
convingerea, că o nouă formu-
lare ar trebui căutată pentru
asigurarea păcii interne și pentru
înfăptuirea unei Camere Con-
stituante, care să încorporeze
toate curentele de idei din
vicața politică atât de necesară
în scopul desfășurării normale
a forțelor naționale în vederea
marilor probleme interne și
externe ce sunt a se rezolvi.

Intârzierea trenurilor de
un timp încoace este din cale
afară prea deasă și prea mare.
Miercuri bunăoară personalul
care trebuia să sosească de
cătră Cluj la orele 8 și jumă-
tate înainte de prânz, a sosit la
Blaj pe la 4 și jumătate după
prânz. Va se zică o intârziere
de 9 ore. Am plecat la gară
dimineața la 9 și am sosit la

Sibiu seara la 9. Așadară
drumul dela Blaj la Sibiu l'am
făcut în nu mai puțin 12 ore.

Se spune că cauza intârzierii
trenurilor ar fi lipsa de cărbuni.
Se mai spune și aceea, că lipsa
de cărbuni ar fi în legătură cu
anumite chestiuni politice la
ordinea zilei.

Noi nu putem vedea după cu-
lise. Ne rugăm însă în numele
călătorilor martirizați, binevo-
iască cei dela conducere să facă
tot posibilul ca trenurile să nu
mai intârzie atâta, pentru că e
grozav lucru să-ți pierzi o zi
întreagă pe tren, voind să faci
o călătorie în afaceri urgente
și oficioase pe o distanță mare
în împrejurări normale s'ar face
în 4 ore.

O măsură care se impune.

Cu fața palidă și suptă co-
mânjită de cotoarele unui început
de barbă, cu trupul istovit și
deșirat, dar cu aceiași ochi șireți
în orbite, — așa l-am întâlnit
astăzi pe fostul meu coleg de
școală, Aladar P. (Nu-i scriu
numele întreg, ca să nu pângă-
resc coloanele acestui ziar!)

Colegul acesta își trage ori-
ginea dintr'un popor cu trecut
vechiu și bogat în suferințe, din
neamul Armenilor. Dar colegul
acesta, disprețuind trecutul po-
porului său și deși pe băncile
școlilor noastre din Blaj ar fi
putut să-și însușească o corectă
conduită națională, — că nu era
bătut la cap —, totuși a părăsit
și pe neamul său și prietinia
noastră, și s'a lăsat înecat în
apele maghiarismului. Orbirea
sufletească întru atât i-a întune-
cat vederea, întru atât i-a su-
grumat orice simț al realității,
cât în iarna trecută n'a șovăit o
clipă să urmeze chemarea ne-
buniilor ungurești, nu a ezitat
un moment să intre în armata
bolșevicilor unguri!

Și astăzi, sunt silit să-l văd
iarăși în mijlocul nostru!

Mărturisesc, că vederea lui m'a
făcut să îndur una din cele mai
penibile clipe ale vieții.

Pricep, că omul poate, (ba
uneori trebuie) să fie îngăduitor
și iertător, — când e vorbă es-
clusiv de umilita lui persoană,

Dar când, în cazul lui Aladár, nu e vorba numai de relațiile dintre mine și el, ci de ținuta lui față de un neam întreg, pe care nu va pregeta să-l subsape, să-l terfelească și să-l batjoco-rească, cât în taină cât pe față, —atunci mila și iertarea nu mai are loc. Și precum nu are loc față de dânsul, nu are loc nici față de alții de tagma lui, cari de bună seamă vor fi mulțimi în România mare.

Pornind din această considerantă de o capitală însemnată, inexorabil se impune autorităților românești, ca pe toți, asupra cărora se va dovedi culpabilitatea crimei de mai sus, să-i dee peste graniță.

N'are rost să ne înmoaie ini-mile niște lacrimi de crocodil, nici să ne lăsăm ademeniți de legământul unor jurăminte false. Pentru asemenea șerpi veninoși nu putem să avem decât un singur cuvânt: »Afară!»

Cântec de toamnă.

Plânge vântul și suspină,
Vestezi foi cad în grădină;
Și cum valuri, valuri cad
Piere cântecul pribeag,
Și prin vestezi rămurele
Piere daina cea de jale,
Când pe deal dela Isvor
Turmele cobor.. cobor —
Și nădejdele ne mor!..

Colo'n ceșile surii
Bufnițe cobesc pustii
Și deatâtea'nstrălnări
Cade bruma pe cărări;
Florile se vestejesc,
Paserile pribegesc
Și cu ele plec și eu,
Unde?.. știe D-zeu!..

S. Aiudeanul.

Extras din ordonanța

Nr. 21 și 25 (modificată).

1. Vor fi considerați ca infractori;

a) Acei cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colporta, comenta în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

Comunicat.

Ajungându-ne la cunoștință, că pentru circumscripția de Senat Alba-Iulia, s'au prezentat două candidări, atragem atențiunea tuturor alegătorilor din acea circumscripție, cari sunt membrii ai Partidului Național Român, că conducerea partidului a designat de candidat pentru Senat în circumscripția amintită pe Dl protopop ort. al Albei-Iuliei, Ioan Tesulescu.

Facem de patriotică datorință al fiecărui membru a partidului nostru să sprijinească această candidatură. A sprijini pe contrarul candidatului Partidului nostru, înseamnă a lucra împotriva acestui Partid.

Blaj, la 1 Noemvrie 1919. Clubul județian al Partidului național Român Dr. Isidor Marcu, prezident, Dr. Victor Fodor, secretar.

P. S. Rugăm ziarele să reproducă acest comunicat.

Rectoratul

Internatului de băieți

din Blaj aduce aminte părinților, cari au copii în acest Internat, de hotărîrea următoare a Preav. Consistor:

1. »Taxa pentru intertenția în Internat se plătește în 3 rate anticipative, și anume: la 1 Octomvrie 1919 coroane 600; la 1 Ian. 1920: 600 cor. și la 1 April 1920 coroane 600.

2. »Acei părinți ai elevilor, cari în decursul lunii lui Oct. 1919, nu vor aduce în preț de 500 cor. în natură și cu prețul maximal articlii de cari are trebuință Internatul și pe cari li va cere Rectorul, acei părinți sunt dator să plătească pentru intertenția copilului lor un plus de 500 cor. Acest plus de 500 cor. trebuie să-l plătească la 1 Noemvrie 1919.

Părinții cari nu se vor conforma acestei hotărîri, vor suporta înșiși consecințele.

Informațiuni.

— **Păr. Dr. Ioan Coltor a sosit acasă.** Anunțăm cu bucurie că Părintele Dr. Ioan Coltor, consilier al Conferinței de Pace din Paris, a sosit în Blaj, Miercuri după prânz cu acceleratul. Despre impresiile Sf. Sale câștigate în Paris credem că vom putea publica nu peste mult un articol. Deocamdată Sf. Sa o plecat la Sibiu în afaceri diplomatice, iară de acolo se va duce la Uioara, ca să se prezinte înaintea alegătorilor săi, cari îl așteaptă cu brațele deschise, salutându-l ca pe deputatul lor, neavând contracandidat.

— **Grevă generală.** Partidul socialist din vechiul Regat a luat grava hotărîre de a recurge la greva generală politică cu ocazia alegerilor.

O delegație socialistă se va prezenta guvernului spre a-i aduce la cunoștință hotărîrea aceasta.

— **În Sibiu nu apare nici un star** în urma grevei culgătorilor. Ei cer urcarea salarelor cu 60%.

Implinirea acestei cereri ar necesita urcarea considerabilă a abonamentelor.

— **Repararea vagoanelor.** Cetim, că direcția C. F. R. din Ardeal ar fi luat măsuri pentru repararea tuturor vagoanelor de călători în vederea iernei care vine. Până la finea lunii Noemvrie c. toate vagoanelor trebuie reparate.

Bine ar fi, tare bine ar fi, pentru că astăzi călătoria, mai cu seamă pe linia Copșa mică Sibiu, e deadreptul primejdiosă. Scriitorul acestor rânduri a călătorit Joi pe această linie și n'a aflat nici un singur vagon cu geamuri întregi, încă odată zic, nici unul parcă anume le-ar fi ales tot fără geamuri.

Așteptăm să vedem dacă se va și realiza salutara hotărîre a direcției C. F. R. din Ardeal.

— **Țărani bogați.** Afăm din »Românul» din Arad, că cinci țărani din comuna Păusa întorși din America, schimbându-și banii adunați acolo timp de 7 ani, au întrunit frumoasa sumă de 7 milioane.

— **Greoznic accident de aeroplan.** Doi aviatori francezi, cari făceau cursa poștală Constantinopol—București—Paris au fost aflați morți de cătră o femeie, Maria Niculae din Nehoi, în valea Ghergheleu, lângă Buzău. S'a găsit în aeroplan întreaga corespondență oficială și din scrisori s'a stabilit, că cadavrele sunt ale locotenenților aviatori francezi, Iean Kucquon și Ilene Siege.

— **Pedeapsă binemeritată.** Generalul Claudel comandantul armatei aliate din Bulgaria, a amendat primăria orașului Sofia cu suma de 5000 leva, din cauză că un fir telefonic al comandamentului francez, a fost rupt în timpul nopții de către bulgari.

— **„Le Temps” desmințește categoric vestea tendențioasă,** că la Budapesta au fost ciocniri sângeroase între trupele române și engleze. Asemenea e fără temei și știrea, că românii au ocupat centrala telegrafică și au luat aproape toate aparatele atât

Hughes cât și Simmens. Ade-vărul e, că **Românii au declarat** 84 aparate ale armatelor interaliate, iar pentru comunicația telegrafică civilă s'au lăsat 109 aparate; așa, corespondența telegrafică civilă nu suferă greutăți. La evacuare cele 84 aparate revin poștei.

— **Trădătorii Franței.** Franța încă își are trădătorii. Acum, după ce comandamentele de front s'au disolvat, mai funcționează Curțile Marțiale, cari vor rosti sentința asupra celor, ce au crezut, că mărcile germane li vor ferici.

Esenzațional procesul *Caillaux*, procesul *Ernest Judet* încă a produs mișcare în Franța întregă.

Tot așa procesul ziarului »*La Gazette des Ardennes*».

— **Un proces senzațional.** La Londra un tribunal a rostit o sentință mortală într'un proces interesant. Condamnatul a fost un câine, a cărui crimă a fost, că mergea la cinematograful în fiecare zi — natural gratis. Prins de polișt, a fost închis, judecat și condamnat la moarte prin tăierea capului. A doua zi după publicarea sentinței tribunalul a primit un protest scris de 20,000 persoane. Câinele a fost pus pe picior liber.

— **Noul delegat al României la Conferința păcii.** Noul delegat al României la Conferința Păcii în locul dlui Mișu se anunță a fi numit generalul Coandă, care va sosi în curând la Paris și va aduce instrucțiunile guvernului român relativ la semnarea păcii și a răspunsului la nota din urmă a Consiliului suprem.

— **Asupra situației din Ungaria se comunică următoarele:** La Budapesta se vorbește, că între guvernul maghiar și reprezentanții englezi ar fi intervenit un acord relativ la reorganizarea armatei maghiare. În schimbul sprijinului și ajutorului Englezilor, Ungurii ar urma să le cedeze acestora căile ferate și să le acorde libertatea navigațiunei pe Dunăre.

— **Disperarea bolșevicilor Ruși.** Ag. Dacia anunță că Dujerensky a lansat un manifest apel disperat cătră populația din Moskova în care prezintă pe social-revoluționari ca instrumente în mâna marilor duci cari vor să recucerească puterea.

Face apel la țărani și proletari să pună ultima energie ca să repare perderile de pe fronturile de luptă, fiindcă altfel Rusia sovietistă e perdată.

APARE SUB ÎNGRIJIREA UNUI COMITET.

Redactor responsabil: IULIU MAIOR.

Numărul cenzurat de: Ioan Moldovan.